

**Микола Петрович Скакун – фундатор школи
фармакологів
(31.01.1924-29.01.2006)**

Микола Петрович Скакун народився 31 січня 1924 року в с. Уяринці Тиврівського району Вінницької області в сім'ї сільського вчителя.

В 1930 році вступив, а в 1940 році закінчив середню школу з відмінним атестатом.

В 1940 році був зарахований в I Київський медичний інститут. З початком Великої Вітчизняної війни переведений на II курс Донецького медичного інституту, згодом евакуйований в м. Тбілісі.

В липні 1942 р. призваний до лав Радянської Армії та направлений на навчання в Ленінградську Військово-медичну академію ім. С. Кірова (м. Самарканд).

В серпні 1943 р. за наказом Командуючого Волховським фронтом був направлений в розпорядження Ленінградського штабу партизанського руху, а пізніше закинтий в німецький тил у розпорядження командування 5-ї партизанської бригади, де виконував обов'язки старшого лікаря 1 партизанського полку. Після звільнення Ленінградської та Псковської областей був направлений в діючу армію Ленінградського фронту, потім I Прибалтійського та I Українського фронтів, де виконував обов'язки старшого лікаря стрілецького полку та командира санітарної роти.

В грудні 1945 року був демобілізований та направлений на посаду завідуючого КопистириНСьким фельдшерсько-акушерським пунктом.

У вересні 1946 року зарахований студентом II курсу Львівського медичного інституту, який закінчив у 1950 році, та був зарахований аспірантом кафедри фармакології цього інституту.

Свою наукову діяльність М.П. Скакун розпочав ще в студентські роки, потім продовжив під час навчання в аспірантурі під керівництвом заслуженого діяча науки, відомого вченого-фармаколога, професора Ю.О. Петровського. Природний талант дослідника, здатність до глибокого аналізу біологічних процесів, високий інтелект та велика працелюбність дозволили молодому вченому швидко і якісно підготувати та успішно захистити кандидатську (1953) і докторську (1961) дисертації та стати одним із наймолодших докторів наук з фармакології в Україні.

1957 року Микола Петрович Скакун розпочав свою діяльність у Тернопільському державному медичному інституті, ставши одним з фундаторів цього ВМНЗ. Створивши і очоливши кафедру фармакології, Микола Петрович отримав можливість розкрити свій талант організатора нових наукових напрямків у галузі фармакології. Під його керівництвом і за безпосередньою участю науковцями кафедри фармакології та вченими академії активно вивчалася фізіологія і патологія печінки, здійснювався пошук нових медикаментозних засобів із гепатотропною активністю, розроблялися нові методи ефективної фармакотерапії гострих і хронічних уражень печінки хімічними й фізичними чинниками зовнішнього середовища, проводився фармакологічний аналіз механізмів жовчоутворення та жовчовиділення, як і механізмів регуляції цих функцій печінки в нормі й патології. Під час проведення експериментальних досліджень ним запропоновано ряд нових жовчогінних і антиоксидантних засобів, вивчена їх фармакодинаміка і ефективність при захворюваннях печінки, взаємодія їх з іншими лікарськими препаратами, розроблено рекомендації з раціонального використання їх у медичній практиці.

М.П. Скакун створив наукову школу тернопільських фармакологів-гепатологів. Своєю результативністю, оригінальністю і перспективністю вона принесла славу не лише Тернопільському медичному університету, а й стала відомою далеко за межами України. Результати досліджень у галузі фізіології, патології і фармакології печінки лягли в основу розробленої М.П. Скакуном клінічної класифікації жовчогінних засобів (1965) і антиоксидантів (1990), були узагальнені у його монографіях „Внешнесекреторная функция печени и желчегонные средства” (Київ, 1964), „Желчеобразование и желчегонные средства” (Томск, 1977, 1991), „Фармакотерапия заболеваний печени и желчных путей” (Київ, 1971).

Вагомий внесок зробив М.П. Скакун у розвиток фармакогенетики. Він вперше звернув увагу на важливу роль генетичних факторів у дії лікарських засобів на організм, їх токсичності та ефективності при різноманітних захворюваннях. Світові здобутки у цій проблемі та результати власних досліджень, були описані ним у монографіях „Основы фармакогенетики” (Київ, 1976), „Клиническая фармакогенетика” (Київ, 1981), багатьох оглядових статтях, в яких, окрім того, було вперше обгрунтовано клінічну класифікацію спадкових захворювань і генетичних дефектів, які впливають на дію лікарських засобів.

М.П. Скакун ініціював вивчення гепато- і ембріотоксичності лікарських засобів та отрут, особливо етилового спирту. Результати цих досліджень знайшли своє відображення у монографіях „Етиловый

алкоголь” (Томск, 1985), „Алкогольний синдром плода” (Київ, 1987), „Пораження печени чотирьоххлористим вуглеродом” (Москва, 1989).

До значних наукових здобутків М.П. Скакуна слід віднести глибоку розробку актуальних питань клінічної фармакології антиоксидантів, антигіпоксантів, ентеросорбентів, селеновмісних, вітамінних та інших гепатотропних препаратів такого напрямку фармакології, як хронофармакологія лікарських препаратів, які лягли в основу монографії „Клиническая фармакология гепатопротекторов” (Тернопіль, 1995).

Дослідження, які проводили на кафедрі фармакології впродовж багатьох років, узагальнені у 9 докторських і 41 кандидатській дисертаціях, науковим керівником і консультантом яких був М.П. Скакун.

М.П. Скакун проводив велику роботу з удосконалення методів викладання фармакології. За його участю створено комплекс сучасної навчальної та навчально-методичної літератури.

Микола Петрович став одним з перших в Україні, хто звернув увагу на необхідність перебудови навчального процесу у вищій школі на засадах доказової медицини, опублікував монографію „Основи доказової медицини” (Тернопіль, 2005) та низку навчально-наукових та популярних статей, присвячених цій тематиці.

Багато зусиль та енергії М.П. Скакун віддавав громадській роботі. Він був керівником регіонального відділення Державного фармакологічного центру МОЗ України, головою консультативної ради Тернопільського державного медичного університету імені І.Я. Горбачевського, почесним академіком Української академії національного прогресу.

За свій внесок у перемогу під час Великої Вітчизняної війни та натхненну працю в післявоєнні роки Микола Петрович був нагороджений орденами Вітчизняної Війни II ступеня, „Знак Пошани”, Богдана Хмельницького, багатьма медалями.

Пропонований покажчик є персональним біобібліографічним за змістом та електронним за формою, включає наукові роботи М.П. Скакуна за період 1958–2006 роки.

Матеріал покажчика згруповано за роками видань в алфавітному порядку. До покажчика включено монографії, підручники, наукові статті з журналів та газет.

Бібліографічний опис здійснено відповідно до діючих стандартів.

При підготовці покажчика використані фонди бібліотеки Тернопільського державного медичного університету імені І.Я. Горбачевського.

Видання адресовано науковцям, аспірантам, студентам, всім хто цікавиться питаннями медичної науки.

Хронологічний покажчик праць М.П.Скакуна

1958

1. Скакун, Н. П. Влияние адреналина и симпатомиметических аминов (эфедрина и фенамина) на желчеотделительную функцию печени / Н. П. Скакун // Бюлл. эксперим биологии и мед. – 1958. – Т. 45, № 4. – С. 82-87.
2. Скакун, Н. П. Влияние аминазина на желчеотделительную функцию печени / Н. П. Скакун // Фармакол. и токсик. – 1958. – Т. 21, № 5. – С.3-7.
3. Скакун, Н. П. Влияние атропина, скополамина и платифилина на секрецию желчи / Н. П. Скакун // Врач. дело. – 1958. - № 6. – С.597-600.

1959

4. Скакун, Н. П. Влияние глюкозы на желчеотделение и холеретическую активность некоторых лекарственных средств / Н. П. Скакун // Физиол. журн. СССР. – 1959. – Т.45, № 9. – С. 1076-1083.
5. Скакун, Н. П. О некоторых особенностях действия желчегонных средств в условиях патологии / Н. П. Скакун // Фармакол. и токсик. – 1959. – Т. 22, № 5. – С. 463-468.

1961

6. Краткое пособие по врачебной рецептуре / ред. Н. П. Скакун. – Тернополь, 1961. – 341с.
7. Скакун, Н. П. Влияние аденозинтрифосфорной кислоты и мышечного аденилового препарата на желчеотделительную функцию печени / Н. П. Скакун, И. Х. Пасечник // Врач. дело. – 1961. - № 2. – С. 56-58.
8. Скакун, Н. П. Основы фармакологии желчеотделительного процесса : автореф. дисс. докт. / Н. П. Скаукн. – К., 1961. – 31 с.

1962

9. Скакун, Н. П. Влияние галаскорбина на эвакуаторную способность желудка и моторную деятельность тонкого кишечника / Н. П. Скакун, Н. С. Бывшук, И. И. Лесюк // К проблеме взаимодействия витаминов С и Р. – К., 1962. – С. 185-192.

1963

10. Скакун, Н. П. Влияние холин - хлорида на желчеотделительную функцию печени у собак / Н. П. Скакун, И. И. Лесюк // Фармакол. и токсикол. – 1963. – Т. 26, № 5. – С. 616-620.
11. Скакун, Н. П. О механизме действия некоторых лекарственных средств на внешнесекреторную функцию печени / Н. П. Скакун // Врач. дело. – 1963. - № 2. – С. 56-60.
12. Скакун, Н. П. О нервной регуляции функций концевого аппарата общего желчного протока / Н. П. Скакун // Интерорецепторы и нервная регуляция системных функций в норме и патологии. – Ивано-Франковск, 1963. – С. 95-96.

1964

13. Скакун, М. П. Зовнішньосекреторна функція печінки і жовчогінні засоби / М. П. Скакун. – К. : Здоров'я, 1964. – 180 с.
14. Скакун, Н. П. Земляника лесная как желчегонное средство / Н. П. Скакун, И. Х. Пасечник // Вопр. питания. – 1964. - № 23. – С. 75-76.
15. Скакун, Н. П. О механизме холеретического действия адренокортикотропного гормона и кортизона / Н. П. Скакун, И. Х. Пасечник // Фармакол. и токсикол. – 1964. – Т. 24, № 1.- С. 60-63.
16. Скакун, Н. П. Определение и регистрация тонуса концевого аппарата общего протока в хронических опытах на собаках / Н. П. Скакун // Бюлл. эксперим. биологии и медицины. – 1964. – Т. 57, № 5. – С.122-125.

1965

17. Скакун, Н. П. Клиническая классификация современных желчегонных препаратов / Н. П. Скакун // Врач. дело. – 1965. - № 8. – С. 26-29.
18. Скакун, Н. П. Фармакология желчеобразования / Н. П. Скакун // Физиология и патология желчеобразования и желчевыделения. – Л.,1965. – С.140-148.
19. Скакун, Н. П. Химический состав желчи как важнейший показатель оценки желчегонных свойств лекарственных средств / Н. П. Скакун // Фармакология и химия. – М.,1965. – С.308-309.

1966

20. Скакун, Н. П. Воздействие метацина на внешнесекреторную функцию печени / Н. П. Скакун, А. Н. Олейник, А. Д. Волык // Врач. дело. – 1966. - № 11. – С. 135-136.
21. Скакун, Н. П. Манометрический метод изучения холеспазматических и холеспазмолитических свойств лекарственных веществ / Н. П. Скакун // Фармакол. и токсикол. : сб. науч. работ. – К., 1966. – Вып. 2. – С. 105-110.
22. Скакун, Н. П. Никотин как желчегонное средство / Н. П. Скакун, А. Н. Олейник // Врач. дело. – 1966. - № 6. – С. 63-64.
23. Шугайло, В. Т. Влияние букарбина на течение инфекционного гепатита / В. Т. Шугайло, Н. П. Скакун // Инфекционный гепатит. – К., 1966. – С. 195-198.

1968

24. Скакун, М. П. Жовчогінні засоби синтетичного та рослинного походження / М. П. Скакун // Фармац. журн. – 1968. - № 3. – С. 18-23.
25. Скакун, Н. П. Желчеотделительная функция печени белых крыс до и после частичной гепатэктомии / Н. П. Скакун, М. А. Гарбарец // Бюлл. эксперим. биологии и медицины. – 1968. - № 6. – С. 52-54.
26. Скакун, Н. П. О посткастрационном парабиотическом состоянии печени у животных / Н. П. Скакун // Физиол. журн. СССР. – 1968. - № 12. – С. 1457-1462.

1969

27. Скакун, М. П. Про комбіновану дію жовчогінних та спазмолітичних речовин на зовнішньосекреторну функцію печінки / М. П. Скакун, А. М. Олійник, М. М. Романчак // Фармац. журн. – 1969. - № 4. – С. 63-66.
28. Скакун, Н. П. Влияние бензацина на моторику желчного пузыря при хронических холециститах / Н. П. Скакун, М. Н. Романчак, В. Е. Важинский // Врачеб. дело. – 1969. - № 7. – С. 131-132.
29. Скакун, Н. П. Действие дегидрохолевой кислоты на желчеотделение при экспериментальной лучевой болезни / Н. П. Скакун, В. С. Лобунец // Фармакол. и токсикол. – 1969. - № 5. – С. 579-582.
30. Скакун, Н. П. Особенности действия оксафенамида на желчеотделительный процесс при экспериментальной лучевой болезни / Н. П. Скакун, А. А. Борисенко // Фармакол. и токсикол. – 1969. - № 1. – С. 71-73.
31. Скакун, Н. П. Стафилококковая инфекция как один из возможных факторов образования желчных камней / Н. П. Скакун, С. М. Дроговоз // Врачеб. дело. – 1969. - № 10. – С. 1-3.

1970

32. Скакун, Н. П. Влияние желчных кислот на интенсивность желчеотделения и холатообразования / Н. П. Скакун, С. М. Дроговоз, Н. М. Безкоровайная // Физиол. журн. СССР. – 1970. – Т. 56, № 2. – С. 273-278.
33. Скакун, Н.П. Влияние общего рентгеновского облучения на синтез желчных кислот у белых крыс – самок (хроматографическое исследование) / Н. П. Скакун, С. М. Дроговоз // Бюлл. эксперим. биологии и медицины. – 1970. - № 9. – С. 40-41.
34. Скакун, Н. П. Желчеотделительная функция печени белых крыс после аутотрансплантации надпочечников / Н. П. Скакун, И. И. Лесюк // Биол. науки. – 1970. - № 5. – С. 42-46.
35. Скакун, Н. П. Сравнительное изучение влияния дегидрохолевой кислоты и оксафенамида на желчеотделение и холатообразование / Н. П. Скакун, С. М. Дроговоз, Н. М. Безкоровайная // Фармакол. и токсикол. – 1970. - Т. 33, № 4. – С. 446-448.

1971

36. Скакун, Н. П. Влияние дегидрохолевой кислоты на желчеобразование при экспериментальной дистрофии печени / Н. П. Скакун, С. М. Дроговоз // Фармакол. и токсикол. – 1971. - № 5. – С. 583-585.
37. Скакун, Н. П. Влияние рентгеновых лучей на функциональное состояние печени / Н. П. Скакун, С. М. Дроговоз // Патогенез и экспериментальная терапия лучевой болезни. – Л., 1971. – С.55-58.
38. Скакун, Н. П. Особенности действия лекарственных средств при некоторых наследственных заболеваниях / Н. П. Скакун // Терапевт. архив. – 1971. - №1. – С. 132-136.
39. Скакун, Н. П. Синтез желчных кислот как объект для изучения воздействия лекарственных веществ / Н. П. Скакун, С. М. Дроговоз // Современные проблемы фармакологии. – К., 1971. – С. 256-257.
40. Скакун, Н. П. Фармакотерапия заболеваний печени и желчных путей / Н. П. Скакун, А. Я. Губергриц. – К.: Здоров'я, 1971. – 148 с.

1972

41. Скакун, Н. П. О реактивности печени при экспериментальной стафилококковой инфекции / Н. П. Скакун // Бюлл. эксперим. биологии и медицины. – 1972. - № 5. – С. 27-28.

42. Скакун, Н. П. О холеспазмолитических свойствах окситоцина и препарата „но- шпа ”/ Н. П. Скакун, А. Н. Олейник // Венгерская фармакотерапия. – 1972. - № 1. – С. 23-25.

1973

43. Скакун, Н. П. Влияние лекарственных препаратов на обмен билирубина при лечении больных желтухами / Н. П. Скакун, А. Н. Олейник // Врачеб. дело. – 1973. - № 11. – С. 44-47.

44. Скакун, Н. П. Стафилококковый токсин как гепатотропный яд / Н. П. Скакун, С. М. Дроговоз // Вестн. АМН СССР . – 1973. – № 3. – С. 74-80.

45. Фенобарбитал в фармакотерапии желтух новорожденных (обзор литературы) / Н. П. Скакун, А. Н. Олейник, Г. К. Скакун, Л. М. Даник // Вопр. охраны мат. и дет. – 1973. – Т. 18, № 9. – С. 36-38.

1974

46. Скакун, Н. П. О наследственной толерантности организма к лекарственным средствам / Н. П. Скакун // Клин. медицина. – 1974. – Т. 60, № 1. – С. 15-21.

47. Скакун, Н. П. Фармакогенетика, ее успехи и перспективы (обзор литературы) / Н. П. Скакун // Врачеб. дело. – 1974. - № 3. – С. 1-4.

48. Скакун, Н. П. Характер и механизм гепатотропного действия полихлорпинена/ Н. П. Скакун, Л. Г. Глухова // Врачеб. дело. – 1974. - № 8. – С. 128-130.

49. Скакун, Н. П. Эффективность витамина Е и селенита натрия при экспериментальной дистрофии печени / Н. П. Скакун, Я. М. Нестерович // Фармаккл. и токсикол. – 1974. - № 4. – С. 434-438.

1975

50. Скакун, Н. П. Генетическая патология уридиндифосфатглюкуронил-трансферазы и вопросы отрицательного влияния некоторых лекарственных средств / Н. П. Скакун // Врачеб. дело. – 1975. - № 4. – С. 85-88.

51. Скакун, Н. П. Применение препарата селена при острой экспериментальной дистрофии печени / Н. П. Скакун, Л. М. Даник // Врачеб. дело. – 1975. - № 7. – С. 34-36.

1976

52. Индуктивное действие фенобарбитала при лечении больных с остаточными явлениями перенесенного вирусного гепатита / А. Н. Олейник, Н. П. Скакун, Л. И. Богачик, М. А. Андрейчин // Врачеб. дело. – 1976. - № 1. – С. 139-141.
53. Основные достижения и задачи фармакогенетики / А. Н. Кудрин, Н. П. Скакун, В. И. Шендевицкий, И. А. Сытник // Фармация. – 1976. - № 1. – С.82-86.
54. Основы фармакологии и фармакогенетики развивающегося организма : метод. указ. для студ. / Н. П. Скакун и др. – Тернополь, 1976. – 35с.
55. Скакун, Н. П. Основы фармакогенетики / Н. П. Скакун. – К.: Здоров'я, 1976. – 168 с.
56. Скакун, Н. П. Отрицательное действие миорелаксантов и наркотических средств при наследственных заболеваниях (обзор литературы) / Н. П. Скакун, А. Н. Олейник, В. И. Шендевицкий // Хирургия. – 1976. - № 11. – С. 141-145.

1977

57. Кудрин, А. Н. Отрицательное действие лекарственных средств при генетической патологии ферментов / А. Н. Кудрин, Н.П. Скакун // Сов. мед. – 1977. - № 5. – С. 103-110.
58. Саратиков, А. С. Желчеобразование и желчегонные средства / А. С. Саратиков, Н. П. Скакун. – Томск : Изд-во Том. ун-та, 1977. – 274.
59. Скакун, Н. П. Влияние энтеральной оксигенотерапии на функциональное состояние печени при острой дистрофии / Н. П. Скакун, Я. М. Нестерович // Бюлл. эксперим. биологии и медицины . – 1977. - № 10. – С. 419-421.
60. Скакун, Н. П. Эффективность витамина Е и селенита натрия при экспериментальной дистрофии печени / Н. П. Скакун, Я. М. Нестерович // Фармакол. и токсикол. – 1977. - № 4. – С.434-438.

1978

61. Скаун, М. П. Роль генетичних факторів в дії лікарських засобів / М. П. Скакун // Фармац. журн. – 1978. – № 2. – С. 43-48.
62. Скакун, Н. П. Генетически детерминированные осложнения фармакотерапии, их профилактика и лечение / Н. П. Скакун // Клин. медицина. – 1978. - № 5. – С. 19-28.

1980

63. Алкогольный синдром плода (обзор литературы) / Н. П. Скакун, А. А. Воронцов, Г. К. Скакун, В. И. Шендевицкий // Вопр. охраны мат. и дет. – 1980. - №4 . - С. 58-62.
64. Скакун, Н. П. Основные проблемы и задачи клинической фармакогенетики / Н. П. Скакун // Клин. медицина. – 1980. - № 4. – С. 11-16.
65. Скакун, Н. П. Фармакогенетика метгемоглобинообразующих средств / Н. П. Скакун, В. И. Шендевицкий // Терапевт. архив. – 1980. - № 1. – С. 100-104.
66. Эффективность применения витамина Е и оксигенотерапии при хроническом гепатите / Н. П. Скакун, Б. И. Рудык, А. С. Любецкий, Я. М. Нестерович // Врачеб. дело. – 1980. - № 10. – С. 64-67.

1981

67. Скакун, Н. П. Кинетика и тератогенное действие этилового алкоголя / Н. П. Скакун // Акуш. и гинекология. – 1981. - № 1. – С. 12-15.
68. Скакун, Н. П. Клиническая фармакогенетика / Н. П. Скакун. – К.: Здоров`я, 1981. – 198 с.

1982

69. Кудрин, А. Н. Плод, новорожденный и лекарства / А. Н. Кудрин, Н. П. Скакун. – М. : Знание, 1982. – 64 с.
70. Скакун, Н. П. Влияние алкоголя на плод / Н. П. Скакун, А. Н. Кудрин // Мед. сестра. – 1982. - № 5. – С. 30-33.
71. Скакун, Н. П. Влияние антибиотиков тетрациклинового ряда на желчеобразовательную функцию печени / Н. П. Скакун, И. Ю. Высоцкий // Антибиотики. – 1982. - № 3. – С. 16-20.
72. Скакун, Н. П. Влияние тетрациклиновых антибиотиков на перекисное окисление липидов / Н. П. Скакун, И. Ю. Высоцкий // Антибиотики. – 1982. - № 9. – С. 44-47.
73. Скакун, Н. П. Острое поражение печени парацетамолом (обзор литературы) / Н. П. Скакун, С. Е. Кметь // Врачеб. дело. – 1982. - № 8. – С. 19-22.
74. Скакун, Н. П. Фармакогенетика лекарственных препаратов, метаболизирующихся N - ацетилтрансферазой / Н. П. Скакун // Клин. медицина. – 1982. - № 1. – С. 24-27.

1983

75. Взаимодействие лекарственных препаратов и этилового алкоголя : метод. реком. / сост. Н. П. Скакун. – Тернополь, 1983.
76. Кудрин, А. Н. Алкоголь и лекарственные средства / А. Н. Кудрин, Н. П. Скакун, А. Н. Олейник // Мед. сестра. – 1983. - № 4. – С. 37-40.
77. Показатели функционального состояния печени у больных хроническим алкоголизмом // Н. П. Скакун, Р. С. Ромась, Ю.С. Шугалей, В. В. Дегтяр, Н. А. Ковальчук // Врачеб. дело. – 1983. - № 7. – С. 38-40.
78. Сезонные особенности экскреторной функции печени при тетрациклиновых поражениях и коррекция нарушений антиоксидантами // Н. П. Скакун, И. Т. Цилюрик, Л. А. Волкова, А. Т. Кудин // Антибиотики. – 1983. - № 10. – С. 757-760.
79. Скакун, Н. П. Витамин Е и селенсодержащие препараты в профилактике и лечении тетрациклиновых поражений печени / Н. П. Скакун, И. Ю. Высоцкий // Антибиотики. - 1983. - № 8. – С. 608-612.
80. Скакун, Н. П. Содержание SH- и S-S- групп в крови и гомогенатах печени при острой интоксикации тетрациклиновыми антибиотиками / Н. П. Скакун, И. Ю. Высоцкий // Антибиотики. – 1983. - № 9. – С. 682-686.

1984

81. Скакун, Н. П. Взаимодействие лекарственных препаратов и этилового алкоголя / Н. П. Скакун, А. Н. Олейник // Терапевт. архив. – 1984. - № 5. – С. 130-134.
82. Скакун, Н. П. Гепатозащитный эффект токоферола ацетана и селенсодержащих препаратов при поражении печени тетрациклиновыми антибиотиками / Н. П. Скакун, И. Ю. Высоцкий // Антибиотикти. - 1984. - № 3. – С. 223-226.
83. Скакун, Н. П. Сезонные особенности гепатотоксичности тетрациклина / Н. П. Скакун, И. Ю. Высоцкий // Антибиотики. – 1984. - № 1. - С. 42-45.
84. Скакун, Н. П. Сезонные особенности эффективности витамина Е и селена натрия при поражении печени тетрациклином / Н. П. Скакун, И. Ю. Высоцкий // Антибиотики. – 1984. - № 11. – С. 856-861.
85. Скакун, Н. П. Сущность гепатотоксического действия изониазида / Н. П. Скакун, В. В. Шманько // Врачеб. дело. – 1984. - № 1. – С. 49-52.
86. Скакун, Н. П. Тетрациклиновые поражения печени и их лечение : обзор литературы / Н. П. Скакун, А. Н. Олейник // Врачеб. дело. – 1984. - № 11. – С. 91-95.

87. Скакун, Н. П. Эффективность витамина Е и селена натрия при поражении печени четыреххлористым углеродом в зависимости от сезона года / Н. П. Скакун, И. Ю. Высоцкий // Вопр. питания. – 1984. - № 6. – С. 50-54.

1985

88. Взаимодействие психотропных препаратов и этанола / А. С. Саратиков, А. И. Венгеровский, Н. П. Скакун, А. Н. Алейник // Фармакол. и токсикол. – 1985. - № 3-6. – С. 123-126.

89. Влияние этилового спирта на желчеобразование и перекисное окисление липидов при поражении печени тетрациклином / Н. П. Скакун, А. Н. Олейник, В. В. Шманько, Н. А. Ковальчук, С. Ф. Ковальчук // Антибиотики и мед. биотехнол. – 1985. - № 2 . – С.115-118.

90. Показатели функционального состояния печени у больных алкогольным делирием / Н. П. Скакун, Р. С. Ромась, Ю. С. Шугалей, В. В. Дегтяр // Врачеб. дело. – 1985. - № 1. – С. 30-32.

91. Сезонные особенности экскреторной функции печени в норме и при поражении ксенобиотиками / Н. П. Скакун, И. Т. Цилюрик, Л. А. Волкова, А. Т. Кудин // Физиол. журн. - 1985. - № 1. – С. 85-89.

92. Скакун, Н.П. Использование биофлавоноидов для профилактики отрицательного действия тетрациклина на печень / Н.П.Скакун, В.В.Шманько, Н.Ю.Степанова // Антибиотики и мед. биотехнол. - 1985. - №6. –С.452-455.

93. Скакун, Н. П. К вопросу о гепатотоксичности изониазида / Н. П. Скакун, В. В. Шманько // Пробл. туберкулеза. – 1985. - № 4. – С. 51-55.

94. Скакун, Н. П. О потенцирующем действии рифампицина на гепатотоксичность иониазида / Н. П. Скакун, В.В. Шманько // Антибиотики и мед. биотехнол. – 1985. - № 3. – С. 185-188.

95. Скакун, Н. П. О преподавании основ фармакогенетики в медицинском институте / Н. П. Скакун // Клинич. медицина. – 1985. - № 3 – С. 132-135.

96. Скакун, Н. П. Эффективность унитиола, тоноферола ацетата и селенита натрия при остром поражении печени парацетамолом / Н. П. Скакун, В. В. Шманько // Фармакология и токсикология : респ. межвед. сб. – К. : Здоров'я, 1985. – Вып. 20. – С. 86-92.

97. Этиловый алкоголь : фармакокинетика, взаимодействие с лекарствами, гепатотоксичность / Н. П. Скакун, А. С. Саратиков, А. Н. Олейник, А. И. Венгеровский. – Томск : Изд-во Том. ун-та, 1985. - 135 с.

1986

98. Грищенко, В. И. Средства, влияющие на мышцы матки / В. И. Грищенко, Н. П. Скакун // Справочник по клинической фармакологии и фармакотерапии. – К.: Здоров'я, 1986. – С.418-423.
99. Скакун, Н. П. Влияние антиоксидантов на перекисное окисление липидов и состояние печени у больных туберкулезом легких / Н. П. Скакун, Е. И. Блихар // Фармакол. и токсикол. – 1986. - № 5. – С.112-114.
100. Скакун, Н. П. Гепатотоксичность парацетамола при различном состоянии системы микросомального окисления / Н. П. Скакун, В. В. Шманько // Фармакология и токсикология : респ. межвед. сб. – К. : Здоров'я, 1986. – Вып. 21. – С. 89-94.
101. Скакун, Н. П. Клиническая фармакогенетика / Н. П. Скакун // Справочник по клинической фармакологии и фармакотерапии. – К. : Здоров'я, 1986. – С.37-44.
102. Скакун, Н. П. Средства, влияющие на функции органов дыхания / Н. П. Скакун, Е. В. Андрущенко // Справочник по клинической фармакологии и фармакотерапии. – К. : Здоров'я, 1986. – С. 311-319.
103. Скакун, Н. П. Средства, влияющие на эритропоэз и лейкопоэз / Н. П. Скакун, А. Ф. Романова // Справочник по клинической фармакологии и фармакотерапии. – К. : Здоров'я, 1986. - С. 463-493.
104. Скакун, Н. П. Эффективность антиоксидантов при поражении печени изониазидом / Н. П. Скакун, В. В. Шманько // Фармакол. и токсикол. – 1986. - № 4. – С. 86-89.
105. Скакун, Н. П. Эффективность легалона и эссенциале при поражении печени тетрациклином / Н. П. Скакун, Н. Ю. Степанова // Антибиотики и мед. биотехнол. – 1986. - № 10. – С. 781-784.

1987

106. Комбинированная фармакотерапия заболеваний печени с использованием антиоксидантов : метод. реком. / Н. П. Скакун, А. Н. Олейник, Е. И. Блихар, С. Ф. Ковальчук, И. П. Мосейчук, Е. А. Посохова . – Тернополь, 1987. – 16с.
107. Скакун, Н. П. Роль перекисного окисления липидов в патогенезе заболеваний печени. Обзор литературы / Н. П. Скакун // Врачеб. дело. – 1987. - № 10. – С. 86-91.
108. Скакун, Н. П. Эффективность антиоксидантов при комбинированном поражении печени четыреххлористым углеродом и этанолом / Н. П. Скакун, С. Ф. Ковальчук // Фармакол. и токсикол. – 1987. - № 3. – С. 97-99.
109. Тимошенко, Л. В. Алкогольный синдром плода / Л. В. Тимошенко, Н. П. Скакун, Г. К. Скакун . – К. : Здоров'я, 1987. – 112с.
110. Экскреторная функция печени при поражении аллиловым спиртом и коррекция нарушений антиоксидантами / Н. П. Скакун, Г. С. Мороз, И. Т. Цилюрик, Л. А. Волкова, А. В. Олейник, С. Ф. Ковальчук, А. Г. Кудин // Фармакол. и токсикол. – 1987. - № 1. – С. 100-103.

1988

111. Блихар, Е. И. Использование эсенциале при хронических заболеваниях печени у больных туберкулезом легких / Е. И. Блихар, Н. П. Скакун // Пробл. туберкулеза легких. – 1988. - № 3. – С. 41-44.
112. Скакун, Н. П. Клиническая фармакология легалона (обзор литературы) / Н. П. Скакун, И. П. Мосейчук // Врачеб. дело. – 1988. - № 5. – С. 5-10.
113. Скакун, Н. П. Применение астрагала шерстистоцветкового при поражении печени у больных туберкулезом легких / Н. П. Скакун, Е. И. Блихар, А. Н. Олейник // Врачеб. дело. – 1988. - № 6. – С. 51-54.
114. Скакун, Н. П. Сравнительная оценка гепатопротекторной, антиоксидантной и желчегонной активности флавоноидных препаратов / Н. П. Скакун, Н. Ю. Степанова // Врачеб. дело. – 1988. - № 12. – С. 52-54.
115. Скакун, Н. П. Этиловый спирт как индуктор и ингибитор гепатотоксичности ксенобиотиков / Н. П. Скакун, А. Н. Олейник, С. Ф. Ковальчук // Фармакол. и токсикол. – 1988. - № 2. – С. 107-111

1989

116. Скакун, Н. П. Поражение печени четыреххлористым углеродом / Н. П. Скакун, Г. Т. Писько, И. П. Мосейчук. – М.: НИИТЭхим, 1989. – 105 с.

1990

117. Использование антиоксидантов в комбинированной терапии туберкулеза : метод. реком. / Н. П. Скакун, В. В. Шманько, И. П. Мосейчук, Ю. И. Сливка, О. Е. Табачук – Тернополь, 1990. – 24 с.
118. Кудрин, А. Н. Злейший враг : о последствиях токсикомании и наркомании / А. Н. Кудрин, Н. П. Скакун. – М., 1990.
119. Скакун, Н. П. Экспериментальная фармакотерапия поражений печени, вызванных индометацином / Н. П. Скакун, Е. В. Климяк // Фармакол. и токсикол. – 1990. - № 6. – С. 52-54.

1991

120. Скакун, Н. П. Использование антиоксидантов для лечения больных туберкулезом : лекция для врачей / Н. П. Скакун // Фармакол. и токсикол. – 1991. - № 1. – С. 80-84.

121. Скакун, Н. П. Применение антиоксидантов при туберкулезе / Н. П. Скакун // Врачеб. дело. – 1991. - № 3. – С. 52-56.
122. Скакун, Н. П. Сравнительная гепатотоксичность изониазида, рифампицина и этамбутола / Н. П. Скакун, О. Е. Табачук // Пробл. туберкулеза. – 1991 - № 10. – С.77-79.
123. Скакун, Н. П. Эффективность токоферола и антигипоксантов при поражении печени противотуберкулезными препаратами / Н. П. Скакун, Ю. И. Сливка // Пробл. туберкулеза. – 1991. - № 3. – С. 57-59.

1992

124. Скакун, М. П. Структура і зміст учбового посібника з самостійного вивчення фармакотерапії невідкладних станів / М. П. Скакун, Л. М. Охримович // Розробка та впровадження в процес підготовки медичних кадрів сучасних технологій навчання. – К. – Тернопіль, 1992. – С.93-94.
125. Скакун, М. П. Фармакотерапія невідкладних станів : учб. посіб. для студ. лікув. фак. та курсант. фак. вдоск. лікар. / М. П. Скакун. – Тернопіль, 1992. – 183с.
126. Скакун, Н. П. Сравнительное изучение действия изониазида, рифампицина и этамбутола на функциональное состояние печени / Н. П. Скакун, О. Е. Табачук // Эксперим. и клин. фармация. – 1992. – Т. 55, № 2. – С. 45-47.
127. Скакун, Н.П. Эффективность витогепата и сирепара в сочетании с карсиллом при хроническом поражении печени / Н. П. Скакун, И. П. Мосейчук, Я. Я. Гиль // Эксперим. и клин. фармакол. – 1992. - № 1. – С. 61-63.

1993

128. Скакун, М. П. Невідкладна допомога при гострих отруєннях : учб. посіб. для студ. мед. ін-тів / М. П. Скакун, Л. М. Охримович. – Тернопіль, 1993. – 112с.
129. Скакун, М. П. Фармакотерапія невідкладних станів : навч. посіб. для студ. мед. ін-тів / М. П. Скакун. – 2-ге вид., розширене. – Тернопіль, 1993. – 245с.
130. Скакун, Н. П. Клиническая фармакология и эффективность эссенциале при заболеваниях печени / Н. П. Скакун // Эксперим. и клин. фармакол. – 1993. - № 1. – С.69-72.

1995

131. Скакун, М. П. Основні властивості та використання кремнеземів в медичній і фармацевтичній практиці / М. П. Скакун, Л. С. Білик, О. І. Темченко // Ліки. – 1995. - № 2 – С.84-88.

132. Скакун, Н. П. Клиническая фармакология гепатопротекторов / Н. П. Скакун, В. В. Шманько, Л. М. Охримович. – Тернополь : Збруч, 1995. – 272с.

1997

133. Науковій школі гепатологів – 40 років / М. П. Скакун, К. А. Посохова, В. В. Шманько, А. М. Олійник // Вестн. пробл. биологии и медицины. – 1997. - № 8. – С.40-49.

134. Скакун, М. П. Основні здобутки школи тернопільських гепатологів / М. П. Скакун // Фармакол. вісн. – 1997. - № 4. – С.60-62.

1998

135. Скакун, М. П. Невідкладні стани у терапевтичній практиці : навч. посіб. / М. П. Скакун, Л. М. Охримович, Л. С. Білик. – Тернопіль : Укрмедкнига, 1998. – 344 с.

1999

136. Скакун, М. П. Основи фармакології з рецептурою : підруч. для ВМЗ освіти I- II рівн. акредит. / М. П. Скакун, К. А. Посохова . – Тернопіль : Укрмедкнига, 1999. – 509с.

137. Скакун, М. П. Фармакогенетика : лекція для викладачів, курсантів і студ. мед. і біологічних вузів / М. П. Скакун. – Тернопіль : Укрмедкнига, 1999. – 37с.

2000

138. Скакун, М. П. Алкогольні ушкодження ембріона і плода : лекція для викладачів, курсантів і студ. мед. і біологічних вузів / М. П. Скакун. – Тернопіль : Укрмедкнига, 2000. – 48с.

139. Скакун, М. П. Досвід викладання основ фармакогенетики на кафедрі фармакології медичного вузу / М. П. Скакун // Мед. освіта. – 2000. - № 1. – С. 61-63.

140. Скакун, М. П. Інтеграція викладання на теоретичних кафедрах медичного ВНЗУ / М. П. Скакун, В. В. Файфура, Я. Я. Боднар // Мед. освіта. – 2000. - № 2. – С.39-41.

2001

141. Лекція на теоретичній кафедрі / І. Р. Мисула, В. В. Файфура, Я. І. Гонський, І. О. Ситник, М. П. Скакун // Мед. освіта. – 2001. - № 3. – С. 24-30.
142. Скакун, М. П. Фармакотерапія невідкладних станів як невід’ємна складова викладання фармакології у медичному ВНЗ / М. П. Скакун // Мед. освіта. – 2001. – № 1. – С. 36-38.
143. Фармакологія : підруч. для студ. ВМНЗ III-IV рівн. акредит. / І. С. Чекман, Н. О. Гончакова, В. А. Туманов, М. П. Скакун, К. А. Посохова та ін.; за ред. І. С. Чекмана. – К.: Вища шк., 2001. – 598 с.

2002

144. Скакун, М. П. Фармакогенетика : навч. посіб. для студ. ВМНЗ III-IV рівн. акредит./ М. П. Скакун. – Тернопіль : Укрмедкнига, 2002. – 212 с.
145. Телематика в системі охорони здоров’я / К. А. Посохова, М. П. Скакун, І. М. Кліщ, О. М. Олещук, І. П. Мосейчук, В. В. Буковська // Мед. освіта. – 2002. - № 2. – С. 79-81.

2003

146. Посохова, К. А. Історія розвитку кафедри фармакології Тернопільської державної медичної академії ім. І. Я. Горбачевського / К. А. Посохова, М. П. Скакун // Мед. освіта. – 2003. - № 4. – С. 39-44.
147. Скакун, М. П. Фармакологія : підруч. для студ. ВМНЗ III-IV рівн. акредит. / М. П. Скакун, К. А. Посохова. – Тернопіль : Укрмедкнига, 2003. – 740с.

2004

148. Методичне забезпечення практичних занять з фармакології та основ лікарської рецептури в медичному ВНЗ / М. П. Скакун, О. М. Олещук, І. П. Мосейчук, Н. М. Мулярчук, О. В. Гриців, Т. А. Лебедева // Мед. освіта. – 2004. - № 1. – С. 39-42.
149. Скакун, М. Доказова медицина – практичним лікарям / М. Скакун // Мед. академія. – 2004. – 30 черв. – С.7-8.

150. Скакун, М. Доказова медицина удосконалює фармакотерапію / М. Скакун // Мед. академія. – 2004. – 28 лип. – С.3.
151. Скакун, М. Навіщо студентам доказова медицина? / М. Скакун // Мед. академія. – 2004. – 28 серп. – С.7.
152. Скакун, М. Про роботу регіонального відділення ДФЦ МОЗ України по Тернопільській, Рівненській та Хмельницькій областях за 2003 рік / М. Скакун, К. Посохова // Вісн. фармакології та фармації. – 2004. - № 2. – С. 25-28.
153. Скакун, М. П. Основи доказової медицини – у навчальний процес ВНЗ / М.Скакун // Мед. освіта. – 2004. - № 2. – С.10-12.
154. Скакун, М. П. Основи фармакології з рецептурою : підруч. для студ. ВМНЗ I- II рівн. акредит. // М. П. Скакун, К. А. Посохова. – Тернопіль : Укрмедкнига, 2004. – 604с.

2005

155. Методичні підходи до викладання основ доказової медицини на кафедрі фармакології Тернопільського медуніверситету / К. А. Посохова, М. П. Скакун, О. М. Олещук, Н. М. Мулярчук, М. О. Лемке, Т. А. Лебедєва, О. В. Гриців // Мед. індекс. Педіатрія. – 2005. - № 2. – С. 11-12.
156. Система фармаконагляду у Тернопільській, Хмельницькій та Рівненській областях : підсумки 2004 року / К. Посохова, О. Олещук, М. Скакун, А. Огаль // Вісн. фармакології та фармації. – 2005. - № 8. – С. 21-26.
157. Скакун, М. Болонський процес і доказова медицина як форми реформування медичної освіти на Україні / М. Скакун // Мед. академія. – 2005. – 9 квіт. – С. 2.
158. Скакун, М. Клінічна епідеміологія як важливий фактор реформування вищої медичної освіти в Україні : [Болонський процес] / М. Скакун // Мед. академія. – 2005. - № 17. – С. 4.
159. Скакун, М. Кокранівські співтовариства і бібліотеки / М. Скакун, В. Черняшова, О. Приймак // Мед. академія. – 2005. – 5 берез. – С. 10.
160. Скакун, М. Навіщо студентам доказова медицина / М. Скакун // Мед. академія. – 2005. – 21 верес. – С.9
161. Скакун, М. Практична значимість доказової медицини / М. Скакун // Мед. академія. – 2005. – 28 квіт. – С. 10.
162. Скакун, М. Провідні принципи доказової медицини / М. Скакун // Мед. академія. – 2005. – 23 берез. – С.3 ; 9 квіт. – С. 10.
163. Скакун, М. П. Доказова медицина : що, де і як викладати у медичних ВНЗ / М. П. Скакун // Мед. освіта. – 2005. - № 1. – С. 4-9.
164. Скакун, М. П. Клінічна епідеміологія як важливий фактор реформування вищої медичної освіти в Україні / М. П. Скакун // Мед. освіта. – 2005. - № 4. – С. 8-11.

165. Скакун, М. П. Невідкладна допомога при гострих отруєннях : навч. посіб. для студ. ВМНЗ III-IV рівн. акредит. / М. П. Скакун. – Тернопіль : Укрмедкнига, 2005. – 244с.
166. Скакун, М. П. Основи доказової медицини / М. П. Скакун // Тернопіль : Укрмедкнига, 2005. – 244с.
167. Скакун, М. П. Підготовка і введення основ доказової медицини в навчальний процес медичних вищих навчальних закладів освіти / М. П. Скакун // Мед. індекс. Акушерство та гінекологія. – 2005. - № 2. – С. 15-16.

2006

168. Вищій медичній школі України – сучасний підручник / Л. Я. Ковальчук, В. О. Шідловський, М. П. Скакун та ін. // Мед. освіта. – 2006. - № 2. – С. 75-77.
169. Ковальчук, Л. Клінічна епідеміологія і доказова медицина – провідні чинники реформування вищої медичної освіти в Україні / Л. Ковальчук, М. Скакун // Ваше здоров'я. – 2006. – 5 трав. – С. 4-5.
170. Ковальчук, Л. Клінічна епідеміологія і доказова медицина як провідні фактори реформування вищої медичної освіти в Україні: [Болонський процес] / Л. Ковальчук, М. Скакун // Мед. академія. – 2006. – 27 січ. – С. 4-5.

2008

171. Скакун, М. П. Основи клінічної епідеміології та доказової медицини : навч. посіб. для студ. ВМНЗ IV рівн. акредит. та лікарів-інтернів / М. П. Скакун // Тернопіль : Укрмедкнига, 2008. – 372с.

Література про життя та наукову діяльність Миколи Петровича Скакуна

172. Луганська, Т. Алгоритми доказової медицини / Т. Луганська // Мед. академія. – 2005. – 9 лип. – С.4.
173. Микола Петрович Скакун : до 75-річчя з дня народження // Ліки . - 1999. - № 1. – С.101-102.
174. Микола Петрович Скакун – фундатор школи фармакологів // Здобутки клініч. і експерим. медицини. – 2006. - № 2. – С.127-129.
175. Пам'яті заслуженого працівника вищої школи України, професора Миколи Петровича Скакуна // Мед. освіта. – 2006. - № 1. – С.88-89.
176. У синє небо пішов вчитель : [Микола Петрович Скакун] // Мед. академія. – 2006. – 9 лют. – С. 2.

177. Шот, М. Доказова медицина : [про М. П. Скакуна] / М. Шот // Уряд. кур'єр. – 2005. – 2 лип. – С.12.
178. Шот, М. Першою кафедрою став партизанський загін : [професор Микола Петрович Скакун] // Уряд. кур'єр. – 2005. – 9 черв. – С.9.

Над покажчиком працювали:
Складачі: Н. Водюк, А. Гавліч
Н. Криськів
Редактор: Д. Тараненко